Lieta Nr.C33357015
Lietas arhīva Nr.C-3570-15/17

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā 2015.gada 10.novembrī

Rīgas rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese M. Dreimane, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu pret /pers. B/, un

Aprakstošā daļa

2015.gada 17.jūlijā prasītāja /pers. A/ cēlusi tiesā maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu pret /pers. B/.

Prasītāja savā prasībā norāda, ka /datums/ prasītājas /pers. A/ un atbildētāja /pers. B/ laulības laikā piedzima meita /pers. C/, ko apliecina Rīgas Domes Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijas dzimtsarakstu nodaļā veiktais ieraksts Nr.353, dzimšanas apliecība Nr./apliecības numurs/.

2013.gada 17.aprīlī pie zvērināta notāra Gunas Stikutes tika šķirta prasītājas un atbildētāja laulība. Saskaņā ar savstarpēju vienošanos par kopīgo nepilngadīgo bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām un bērnu uzturlīdzekļiem, atbildētājs apņēmās maksāt meitas /pers. C/ uzturam ne mazak kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī, kas vienošanās parakstīšanas dienā bija LVL 60,00.

Prasītāja prasībā norāda, ka atbildētājs faktiski nav pildījis vienošanos, jo naudu uzturam un aprūpei vienošanās norādītajā kārtībā nav pārskaitījis. Atbildētājs dažkārt dāvina bērnam dāvanas, taču ar to nepietiek, lai segtu bērna ikdienas vajadzības. Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo un otro daļu, abiem vecākiem ir pienākums rūpēties par bērniem līdz viņi paši spēs sevi uzturēt. Arī Civillikuma 179. panta pirmā un otrā daļa nosaka to, ka abi vecāki, neatkarīgi no tā, vai bērni dzīvo kopā vai atsevišķi no viņiem, piedalās bērnu aprūpē. Civillikuma 177. panta ceturtā daļa vairāk paskaidro, ka „bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam)."

Papildus vēlas norādīt, ka strādā AS "/nosaukums/" uz pusslodzi un saņem mazāk kā valstī noteikto minimālo mēnešalgu, līdz ar to nevar viena pati pilnvērtīgi nodrošināt bērna uzturu un aprūpi. Atbildētāja materiālais stāvoklis viņai nav precīzi zināms, tādēļ lūdz tiesu izprasīt no attiecīgajām iestādēm ziņas par viņa materiālo stāvokli.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 128.panta 1.daļas 5.[1] punktu, norāda, ka mediācijas pakalpojumu izmantošana šajā gadījumā nebūtu racionāla, jo principā Atbildētājs nepilda labprātīgu vienošanos jau kopš 2013.gada marta.

Pamatojoties uz Civillikuma 177., 179.pantu, Ministra Kabineta noteikumiem Nr.665, Nr. 37, Civilprocesa likuma 28.panta 2.daļas prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu prasītajai /pers. A/, personas kods /personas kods/, meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ne mazāk kā noteikts Ministru Kabineta noteikumos jeb EUR 108,00 (viens simts astoņi eiro) mēnesī no prasības iesniegšanas brīža līdz bērns pats spēs sevi apgādāt, pārskaitot tos uz prasītājas /pers. A/, personas kods /personas kods/, privāto norēķinu kontu Banka: AS Swedbank norēķinu kontu: LV67HABA055103 1648650.

Lūdz lietu izskatīt rakstveida procesā.

2015.gada 28.jūlijā saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[21] panta pirmo daļu atbildētājam /pers. B/ uz viņa deklarēto dzīvesvietu –"/adrese/, nosūtīts tiesā saņemtais prasības pieteikums un paskaidrojumu veidlapa, nosakot termiņu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai līdz 2015.gada 28.augustam (lietas 15.lapa).

Tiesā atgriezti sūtījumi, kas nosūtīti atbildētājam /pers. B/, kur no pasta paziņojumiem izriet, ka atstāts aicinājums, beidzies glabāšanas laiks (lietas 16., 19.lapa).

Atbilstoši Personu datu pārlūkā pieejamai informācijai, atbildētāja /pers. B/ deklarētā dzīvesvieta kopš 1999.gada 23.augustam ir "/adrese/ (lietas 17.lapa).

Saskaņā ar Dzīves vietas deklarēšanas likumu dzīves vietas deklarēšanas mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Ievērojot minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[1]panta noteikumiem uzskatāms, ka tiesa ir informējusi atbildētāju par civillietas ierosināšanas faktu un lietas izskatīšanas datumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[22] panta pirmās un otrās daļas nosacījumiem tiesa puses rakstveidā ir informējusi par to procesuālajām tiesībām un pienākumiem, par tiesas sastāvu un noraidījuma pieteikšanas tiesībām.

2015.gada 16.septembrī nosūtīti paziņojumi atbildētājam un prasītājam par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2015.gada 10.novembrī un sprieduma pieejamības datumu 2015.gada 10.novembrī (lietas 18.lapa).

Atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav sniedzis un puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim. Lietas izskatīšanu mutvārdu procesā puses nav lūgušas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[21]panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai.

Civilprocesa likuma 250.[25]panta pirmā daļa noteic, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Pie apstākļiem, kad atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā un puses nav lūgušas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt rakstveida procesā.

M o t ī v u d a ļ a

Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka /pers. A/ prasība apmierināma.

No prasības pieteikuma izriet, ka prasītāja no atbildētāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus meitas uzturēšanai Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Rūpes par bērnu nozīmē bērnu uzturēt, t.i., nodrošināt ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

Lietā nav strīds, ka /pers. C/ aprūpi un uzraudzību īsteno prasītāja /pers. A/, pie kuras bērns dzīvo.

Civillikuma 179.panta pirmā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Atbilstoši Civillikuma 179.panta otrai daļai pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs /pers. B/ ir /pers. C/, dzimušas /datums/, tēvs, kas apstiprinās ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības Nr. /apliecības numurs/ kopiju (lietas 8. lapa). No iepriekšminētā pierādījuma izriet, ka /pers. C/ šobrīd ir 14 gadi.

Civillikuma 179.panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Tiesa ņem vērā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, kurā noteikts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmo un otro daļu, vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Arī 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 2.punkts noteic, ka galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja pienākums uzturēt savu bērnu ir absolūts, līdz ar ko viņam ir jāpiedalās bērna uzturēšanā. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērna ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi dzīvokļa un komunālo maksājumu, pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam *(sk. 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam").*

Prasītāja bērna uzturam lūgusi piedzīt minimālos uzturlīdzekļus, kas noteikti Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumos Nr.348, ar kuriem katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt savam bērnam minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: līdz 7 gadu vecumam 25 % apmērā, no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēnešalgas.

Saskaņā ar 2014.gada 2.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.734 par grozījumiem 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumos Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", kas stājās spēkā 2015.gada 1.janvārī, 2.punktu, minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 360 *euro*.

Pamatojoties uz minēto, no 2015.gada 1.janvāra Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu summa bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 90 *euro* mēnesī, bet pēc 7 gadu vecuma –108 *euro* mēnesī katram bērnam.

Tiesa secina, tā kā prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus valstī noteiktā minimālajā apmērā – 108 *euro*, tiesa uzskata, ka nav nepieciešams izvērtēt pušu mantisko stāvokli.

Tiesa uzskata, ka /pers. B/ neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savai meitai /pers. C/ uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūru prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556).*

Ņemot vērā iepriekšminēto tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, t.i. 2015.gada 17.jūlija, līdz bērna pilngadībai.

Līdz ar to tiesa, nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, pušu mantisko stāvokli nevērtē, un atzīst, ka no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai /pers. A/ piedzenami uzturlīdzekļi sākot ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu – 2015.gada 17.jūliju, meitas /pers. C/ uzturam valstī noteikto minimālo bērna uzturlīdzekļu apmērā, atbilstoši viņas pašreizējam vecumam (14 gadi), proti, 108,00 *euro* apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz bērna pilngadībai.

Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļu piedziņa no atbildētāja par labu prasītājai veicama līdz bērna pilngadībai, jo, kā izriet no Civillikuma 177.panta, bērns vecāku aizgādībā ir līdz pilngadības sasniegšanai. Secīgi, ar pilngadības sasniegšanu bērns iegūst pilnīgu civilprocesuālo tiesībspēju un rīcībspēju un tikai viņam pašam ir tiesības celt prasību tiesā savu aizskarto civilo tiesību vai interešu aizsardzībai.

Tiesa atzīst, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam, par uzturlīdzekļu piedziņu nosakāma sprieduma nekavējoša izpilde.

Vienlaicīgi tiesa izskaidro, ka Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa paredz, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi (uzturlīdzekļi), mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Prasītāja, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu par uzturlīdzekļu piedziņu, bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, kas nosaka, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma attiecīgajā gadījumā ir 1296 *euro* (108 *euro* X 12).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu valsts nodeva līdz 2134 *euro*, — 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*; 15% no 1296 *euro* = 194,40 *euro*, kas piedzenama no atbildētāja /pers. K/ valsts labā.

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts nosaka, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatē, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi attiecīgajā civillietā ir 6,20 *euro*.

Līdz ar to, ņemot vērā iepriekšminēto, un saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 5. punktu un 42. pantu, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,20 *euro* apmērā piedzenami no atbildētāja /pers. B/ valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1} pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 190., 204.^{1}, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, 250.^{25}, 250.^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a

Prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, dzimušas /datums/, uzturēšanai 108,00 *euro* (viens simts astoņi *euro*) apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, sākot ar 2015.gada 17.jūliju, līdz bērna pilngadībai. Uzturlīdzekļi pārskaitāmi uz norēķinu kontu LV67HABA0551031648650 AS Swedbank.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus: valsts nodevu 194,40 *euro* (viens simts deviņdesmit četri *euro 40* centi) apmērā, nosakot to samaksu sekojošā kontā: saņēmējs: Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,20 *euro* (seši *euro* un 20 centi) apmērā, nosakot to samaksu sekojošā kontā: saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Noteikt /pers.B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas izdevumu samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas rajona tiesas kancelejā Siguldā, Šveices ielā 27, sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā 10 dienu termiņā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā, Siguldā, Šveices ielā 27.

Tiesnese M. Dreimane